

**ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ № 2
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОЛІЦЕЇСТИКИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП: ОК 27

Мова навчання: українська

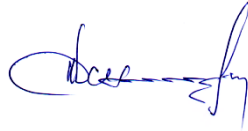
Кривий Ріг - 2024

Розробник:

МАКАРЕНКО Олександр, професор кафедри
правоохоронної діяльності та поліцейстики
факультету №1 КННІ ДонДУВС,
доктор юридичних наук

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри державно-
правових дисциплін факультету №2 КННІ ДонДУВС
Протокол № 3 від «10» 10.2024

Завідувач кафедри

Руслан МИХАЙЛОВ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Право»

Гарант ОПП
«10» 10. 2024 року

Катерина НЕСТЕРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	3-й	3-й
Семестр:	6-й	6-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	3 / 90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Лекції:	18 годин	8 годин
Семінарські:	22 години	8 годин
Практичні:		
Самостійна робота:	50 годин	74 години
Індивідуальні завдання (курсова робота):		
Підсумковий семестровий контроль:	залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:1,25	1:5

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців та фахівчинь в галузі права для реалізації завдань Національної поліції, що володіють знаннями, вміннями та навичками у сфері адміністративно-процесуальної діяльності.

Завдання: засвоєння теоретичних основ адміністративного процесу як складової адміністративного права України та однієї з профільних дисциплін, що вивчаються в закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських; опанування понятійно-категоріального апарату теорії адміністративного процесу; вивчення

організаційних і правових засад та особливостей провадження в адміністративному судочинстві.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити навчальної дисципліни: «Судові та правоохоронні органи України», «Конституційне право», «Адміністративне право». Компетентності сформовані під час вивчення навчальної дисципліни в подальшому можуть використовуватися під час навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання							
	ПРН 5	ПРН 13	ПРН 18	ПРН 20	ПРН 21	ПРН 22	ПРН 23	ПРН 25
знати загальнотеоретичні положення адміністративного процесу, систему суб'єктів адміністративного процесу, їх види та повноваження, поняття та види доказів, строки проваджень, поняття та види заходів забезпечення проваджень		+	+			+	+	+
Знати організаційні і правові засади та особливості провадження в адміністративному судочинстві		+				+		
Вміти оперувати основними поняттями адміністративного процесу			+			+		
Вміти правильно застосовувати адміністративно-процесуальні норми до конкретних суспільних відносин	+		+	+		+	+	+
Вміти визначати підвідомчість адміністративних справ	+		+					
вміти складати адміністративно-процесуальні документи	+		+	+	+	+	+	

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	практичн.	сам. раб		лекції	семінар.	практичн.	сам. раб
1	2	3	4	5	8	9	10	11	12	15
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні положення адміністративного процесу										
Тема 1. Теоретико-правові засади адміністративного процесу	12	2	2		8	16	2	2		12
Тема 2. Юрисдикція адміністративних судів	14	2	4		8	12				12
Тема 3. Суб'єкти та учасники адміністративного процесу	14	2	4		8	16	2	2		12
Тема 4. Докази, строки та заходи примусу в адміністративному процесі	14	2	4		8	12				12
Тема 5. Проведення в суді першої інстанції	20	6	4		10	18	2	2		14
Тема 6. Перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві	16	4	4		8	16	2	2		12
Усього годин	90	18	22		50	90	8	8		74

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ.

Тема 1. Теоретико-правові засади адміністративного процесу. Поняття адміністративного процесу, основні підходи до розуміння сутності адміністративного процесу у вузькому та широкому значенні; зміст та загальні особливості адміністративного процесу. Адміністративно-процесуальні норми: поняття та специфіка. Структура адміністративного процесу. Принципи адміністративного процесу. Відокремлення адміністративного процесу від інших видів юридичної процесуальної діяльності.

Тема 2. Юрисдикція адміністративних судів. Форми адміністративного судочинства. Поняття та зміст юрисдикції (підсудності) адміністративних справ. Компетенція адміністративних судів. Види підсудності адміністративних справ: предметна юрисдикція; підсудність пов'язаних між собою вимог; інстанційна юрисдикція; територіальна юрисдикція; виключна підсудність; підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя. Наслідки недотримання правил підсудності адміністративних справ. Відмінність публічно-правових спорів від приватноправових.

Тема 3. Суб'єкти та учасники адміністративного процесу. Поняття суб'єктів адміністративного процесу, його співвідношення з поняттям учасників адміністративного процесу. Класифікація та види суб'єктів адміністративного процесу. Характеристика групи осіб, які розглядають і вирішують адміністративні справи; групи осіб, які відстоюють в адміністративному процесі особисті права та законні інтереси; групи осіб, які представляють і захищають інтереси інших осіб; групи осіб, які сприяють адміністративним провадженням.

Тема 4. Докази, строки та заходи примусу в адміністративному процесі. Поняття адміністративного процесуального доказування. Засоби доказування: письмові докази; речові докази; електронні докази; висновки експертів; показання свідків. Дослідження та оцінка доказів у адміністративному процесі. Поняття і ознаки доказів, їх види. Вимоги, яким мають відповідати докази. Джерела доказів у адміністративному процесі. Заходи забезпечення доказів. Процесуальні строки. Поняття та види заходів процесуального примусу. Характеристика засобів забезпечення провадження в адміністративному судочинстві: попередження; видалення із зали судового засідання; тимчасове вилучення доказів для дослідження судом, органом владних повноважень; привід; штраф. Процесуальна реалізація застосування заходів процесуального примусу.

Тема 5. Провадження в суді першої інстанції. Стадії провадження в суді першої інстанції. Позов в адміністративному процесі. Вимоги до оформлення адміністративного позову. Складання адміністративного позову. Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження. Судовий розгляд адміністративної справи. Судові рішення в адміністративному процесі.

Порядок та критерії обрання форми спрощеного провадження. Порядок відкриття провадження щодо розгляду справи за правилами спрощеного провадження. Особливості розгляду справ за правилами спрощеного провадження.

Тема 6. Перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві. Поняття та форми перегляду судових рішень. Порядок розгляду адміністративних справ у порядку апеляційного провадження. Порядок розгляду адміністративних справ у порядку касаційного провадження. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

Форма навчання	Робота на семінарських заняттях	Самостійна робота	Екзамен	Разом
денна форма навчання	40	20	40	100
заочна форма навчання	20	40	40	100

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

для денної форми навчання

$$AP = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

для заочної форми навчання

$$AP = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

При оцінюванні заліку/екзамену на денній формі навчання застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила

помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети,

завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

При оцінюванні заліку на заочній формі навчання застосовуються такі критерії:

- 50-60 балів – «зараховано» – здобувач/здобувачка повністю виконав/виконала завдання та надав/надала правильне юридичне тлумачення отриманим результатам (або правильно відповів/відповіла на 50-60 тестових завдань).

- 40-49 балів – «зараховано» – здобувач/здобувачка виконав/виконала завдання та допустив/допустила незначні помилки, що суттєво не впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 40-49 тестових завдань);

- 30-39 балів – «зараховано» – здобувач/здобувачка надав/надала ідею розв'язання завдання, але у розрахунках або в юридичних висновках існують значні помилки, які приводять до викривлення рішення (або правильно відповів/відповіла на 30-39 тестових завдань);

- 0-29 балів – «незараховано» – здобувач/здобувачка не може виконати завдання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла на 0-29 тестових завдань). Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посилання на чинні нормативно-правові акти

чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
			Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Адміністративне процесуальне право: навчальний посібник / Т.П. Мінка, С.М. Алфьоров, Р.В. Миронюк та ін.; за заг. ред. Т.П. Мінки. Харків:

Право, 2013. 352 с.

2. Вітвіцький С. С., Філіпенко А. С. Адміністративний процес. Курс лекцій : навч. посіб. Київ: ВД «Дакор», 2021. 186 с.

3. Вітвіцький С.С., Хайлова Т.В., Пересада О.М. Адміністративне право та процес: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2022. 320 с..

4. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, № 37. - Ст.446 (із змінами і доповненнями).

Додаткові

1. Адміністративне процесуальне право України : навч.-метод. посіб. / І. О. Картузова [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". К. : Фенікс, 2016. 400 с.

2. Бурбика М. М. Колеснікова М.В., Солонар А.В. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/72609/1/Burbyka_administratyvnyi.pdf;jsessionid=A7A23417262CAF0D277B0B47313FD0EB

3. Адміністративне судочинство : навч. посіб. / за заг. ред. Н.Б. Писаренко. Х. : Право, 2016. 312 с.

4. Адміністративне судочинство України: теорія та практика : монографія / Вищ. адмін. суд України ; за заг. ред. О. М. Нечитайла. К. : Компанія "ВАІТЕ", 2015. 288 с.

5. Захист в адміністративному процесі : практ. посіб. / упоряд. Ю. І. Руснак. К. : Центр учб. літ., 2013. 352 с.

6. Калмикова Я. С. Докази та доказування в адміністративному судочинстві : монографія / за заг. ред. О. Б. Червякової. Х. : Фактор, 2014. 280 с.

7. Ківалов С. В., Картузова І. О., Осадчий А. Ю. Курс адміністративного процесуального права України. Загальна частина: підручник. О. : Фенікс, 2014. 342 с.

8. Смокович М. І., Бевзенко В. М. Адміністративний процес України : теорія, практика : підручник / Заг. ред. д. ю. н., проф. Бевзенка В.М. Пер. з нім. і адапт. Рижкова Г. В. Київ : ВД «Дакор», 2020. 1346 с.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=15>

2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

3. Офіційний портал Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>